

ŪRIJA: SVEŠINIEKA TICĪBA

SABATA PĒCPUSDIENAI

NEDĒĻAS PĒTĪJUMIEM:

1. Sam. 26:5-11; 2. Sam. 11; Est. 8:17; Ps. 51; Jes. 56:3-7; Efez. 2:19.

ATMIŅAS PANTS:

„Un tev būs To Kungu, savu Dievu, milēt no visas savas sirds, no visas savas dvēseles un ar visu savu spēku.” (5. Moz. 6:5)

Iedomājieties, ka pērkat vilciena biļeti. Jūs ilgu laiku pavadāt, stāvot rindā, satraucoties par vilciena nokavēšanu. Visbeidzot jūs samaksājat, saņemat biļeti un aizskrienat uz vilcienu. Turpceļā uz vilcienu jūs saskaitāt sīknaudu un atklājat, ka jums izdots vairāk, nekā vajadzēja. Ko jūs darāt? Atkal iestājaties rindā, lai atdotu biļeti, tādējādi, iespējams, nokavējot vilcienu, vai vienkārši to uztverat kā veiksmi un dodaties tālāk?

Jūsu rīcība šajā situācijā būs atkarīga no izpratnes par labo un slikto. Ētika ir veids, kā šo izpratni pielietojam ikdienas dzīvē. Mūsdienās populārākais ētikas veids ir situācijas ētika, kas nozīmē, ka morāle nav kaut kas konkrēts. Bieži tas nozīmē konkrētā situācijā rīkoties sev par labu.

Šonedēļ lasīsim par spēcīgu ētikas pretstatījumu – starp ķēniņa Dāvida un kareivja Ūrijas ētiku. Lai cik briesmīga būtu Dāvida rīcība, tā, salīdzinot ar Ūrijas ētiku, izskatījās vēl sliktāka. Lai gan par Ūriju nav daudz informācijas, tas, ko atklāsim par viņu un viņa nelabvēlīgo likteni, palīdzēs izprast, ko nozīmē dzīvot ticībā, ne tikai par to runāt.

Lūdzu, iepazīstieties ar šīs nedēļas tēmu, lai sagatavotos Bībeles studijām 6. novembrī.

SLIDENĀIS CEĻŠ

Izlasiet 2. Sam. 11 un pajautājiet sev: Kā kāds tik ļoti Dieva cienīts cilvēks varēja iekrist tik dziļi grēkā? Par ko tas brīdina? _____

Neiespējami analizēt Ūrijas dzīvesstāstu, neapsprīžot arī Dāvidu. Saistībā ar Ūriju atklājas Dāvida sliktākās īpašības un rīcība. Samuēla grāmatas autors akli neslavē varoni, ignorējot viņa grēkus. Dāvida, Batsebas un Ūrijas stāsts ir kā pagrieziena punkts Dāvida dzīvē un valdīšanā. Līdz šim notikumam tika atspoguļots, kā Dāvids kļuva aizvien stiprāks. 2. Samuēla 11. nodaļa ir kā sākumpunkts Dāvida krišanai.

Iespējams, ka daži vēlas izmantot Dāvida grēkus savu grēku attaisnošanai. Bet stāstītājs uzsver, ka grēkam ir sekas, un parāda, cik daudzu cilvēku dzīvi viens grēks ietekmē. Pirmais, kurš cieta no Dāvida grēka, bija Ūrija, tam sekoja Dāvida un Batsebas kopējais bērns. Dāvids savas ģimenes acīs zaudēja cieņu, un ģimenes problēmas pārauga valsts mēroga problēmās. Dāvida grēka sekas ietvēra izvarošanu (2. Sam. 13:14), slepkavību (2. Sam. 13:28,29) un daudzas sacelšanās laikā zaudētas dzīvības (2. Sam. 15). Pat ja grēku nožēlošanas rezultātā tiek iegūta Dieva žēlastība, Samuēla grāmatas autors skaidri norāda, ka grēkam ir nāvējošas sekas (2. Sam. 12:13,14).

Dāvida, Batsebas un Ūrijas stāsts ir rūpīgi veidots. Pretstatot Dāvida un Ūrijas uzvedību, autors lieto darbības vārdus (bieži pieminēts vārds „sūtīt”). Aplūkosim šī stāsta struktūru, pamatojoties uz galveno darbību.

Dāvids Joābu nosūta cīnīties ar amonītiem (11:1).

Dāvids interesējās par Batsebu un sūta pēc viņas (3., 4. p.).

Batseba nosūta ziņu par savu grūtniecību (5. p.).

Dāvids sūta pēc Ūrijas (6. p.).

Ūrija atsakās pārgulēt ar Batsebu (13. p.).

Dāvids Ūrijam līdzī nosūta nāves spriedumu (14., 15. p.).

Acīmredzami „sūtīšana” 2. Sam. 11.nodaļā ir ļoti nozīmīga darbība. Parasti mēs nosūtām tos, pār kuriem mums ir kāda teikšana, vara. No šī skatupunkta raugoties, Dāvids ir stāsta spēcīgākais jeb varenākais cilvēks. Lielākoties tieši viņš visus sūta vai ko nosūta. Viņš kontrolē pārējos stāsta dalībniekus. Viņš veido un iznīcina viņu dzīves. Viņš atgādina tipisku sava laika seno Tuvo Austrumu monarhu. Bet ir kaut kas, ko Dāvids nekontrolē: grēks. Lai gan šķiet, ka viņš kontrolē ārējās darbības, grēks kontrolē viņa izvēli un motivāciju.

CILVĒKS NAV VIENTUĻA SALA

Dāvīda un Ūrijas stāsta fonā norisinās karš ar amoniešiem. Izlasiet 2. Sam. 11:1. Kā autors kritizē Dāvīdu? _____

Dāvīds nolēma palikt mājās un nosūtīja savu armiju Joāba vadībā. Viņš sāka uzskatīt, ka ir īpašāks nekā citi cilvēki, tādēļ nedrīkstēja sevi pakļaut riskam. Dāvīds vēl nebija sapratis, ka lielākās briesmas parasti draud no iekšienes, nevis ārienes. Varas un autoritātes lielākais kļūšanas akmens ir, ka tas bieži cilvēkiem samaitā sevis uztveri. Cilvēks sāk uzskatīt, ka ir labāks par citiem un stāv pāri vispārpieņemtiem likumiem un noteikumiem.

Salīdziniet Dāvīda vadības stilu 1. Sam. 26:5-11 un 2. Sam. 11. Kā tie atšķiras? _____

Apraksts, kā Dāvīds apžēloja Saula dzīvību, atklāj, kā Dāvīds vadīja ar savu piemēru un aicināja brīvprātīgos. Bet 2. Sam. 11. nodaļā aprakstītajā laikā tā vietā, lai dotos līdz ar saviem kareivjiem, tos vadītu un paļautos uz Dieva vadību un aizsardzību, Dāvīds kādā karstā vakarā pastaigājās pa savas pils jumtu (iespējams, ar cerību vakara vēsumā atveldzēties). No pils, kas droši vien bija celta augstākajā cietokšņa pilsētas daļā, pavērās plašs skats uz lielāko Jeruzalemes daļu. Dāvīds raudzījās uz pilsētu un pamanīja, kā kāda sieviete mazgājas. Tad viņš kādu aizsūtīja izzināt, kas ir šī sieviete. Viņš lika sievieti pasaukt, apzinoties, ka viņa ir Ūrijas sieva. Ebreju vārds, kas apzīmē Dāvīda pavēli Batsebai, ir ļoti spēcīgs. Citos kontekstos to izmanto, lai norādītu, ka kaut kas tiek paņemts ar varu (1. Moz. 14:11). Dāvīds pakļāvās savām iegribām un, plosoties hormoniem, viņš neņēma vērā labā un ļaunā apziņu. Diez vai tajā brīdī Dāvīds iedomājās šī personīgā lēmuma tālejošās sekas. Viņš, izmantojot savu varu ļaunprātīgi, tieši iespaidoja Batsebas, Ūrijas un nedzimušā bērna dzīvi, kā arī visas Israēla tautas vēsturi.

Pārdomājiet savus pieņemtos lēmumus. Vai tie balstīti uz veselo saprātu, loģiku vai uz emocijām un kaislībām? Pēc kura uzvedības modeļa jūs vadāties? Vai starp šiem diviem motīvu veidiem pastāv kāds pareizais līdzsvars? Ja nē, kā to iespējams atrast? _____

SVEŠINIEKS ISRAĒLĀ

Ūriju šajā nodaļā dēvē par hetieti Ūriju. Kas bija hetieši? Palestīnas hetieši bija etnisks grupējums ar nenoteiktām attiecībām ar ziemeļu neo-hetiešu pavalstīm. Vecās Derības pasaulē kultūra, nacionalitāte, rase un reliģija bija cieši savienotas, pat nedalāmas lietas. Tādēļ Vecajā Derībā tik ļoti kritizētas un aizliegtas israēliešu un apkārtesošo valstu vai tautu savstarpējās laulības. 5. Moz. 7:3 aprakstītais aizliegums tika atkārtots katrā lielākā israēliešu sacelšanās gadījumā. Galvenā atslēga dažādu kultūru laulībās bija reliģija. Vecajā Derībā atrodami neskaitāmi apraksti par cilvēkiem, kuri pieņēma Israēla Dievu, un Bībelē šī pievienošanās israēliešiem vērtēta pozitīvi. Ūrijas gadījumā šī asimilācija norisinājās gan laulību, gan reliģijas veidā.

Nosauciet vēl kādus svešiniekus, kuri asimilējās Israēlā? Joz. 6:25; Rutes 1:1-16; Est. 8:17; Jes. 56:3-7.

Moābiete Rute pameta savu zemi, tautu un reliģiju, un devās līdzī savai vīramātei uz Israēlu. Viņas slavenie vārdi uzsver, cik ļoti svarīgi bija pieņemt ne tikai citu tautu, bet arī citu Dievu: „Nespied mani tevi atstāt un no tevis aiziet, jo, kurb tu iesi, es iešu un, kur tu mitīsi, es mitīšu; tava tauta būs mana tauta, un tavs Dievs būs mans Dievs.” (Rutes 1:16) Asimilācija ietvēra ne tikai paraugvedeklas, bet arī melīgas prostitūtas. Atcerieties Rāhabu – prostitūtu, kura izglāba divus izlūkus? Šis cilvēks ļoti pozitīvi atsaucās uz sev pieejamo nelielo gaismas daudzumu un izvēlējās ticēt, ka Israēla Dievs ir varens un uzticīgs. Pēc Jērikas pilsētas pakļaušanas Rāhaba apprecējās ar Salmonu un abas ar Ruti ir iekļāvušās Kristus genealoģijā (Joz. 6:25; Mat. 1:5).

Ūrija nebija vienīgais Dāvidam kalpojošais hetietis. 1. Sam. 26:6 minēts hetietis Ahimeleham, bet Ūrija kļuva par vienu no Dāvida karapulka elites kareivjiem (1. Laiku 11:41). Interesanti, ka, ja Batsebas tēvs Ēliāms (2. Sam. 11:3) bija Ēliāms, Ahitofela no Gilonas dēls (2. Sam. 23:34), tad Ūrija patiesi bija ieprecējies visnotaļ ietekmīgā ģimenē. Ja tā, arī viņa sievastēvs bija elites kareivis un Dāvida augsti cienīta padomdevēja dēls. Tas varētu izskaidrot, kādēļ Ūrijas māja atradās tik tuvu ķēniņa pilij, un varētu izskaidrot, kādēļ Ahitofelis vēlāk izstājās no Absaloma vadītās sazvērestības. Ļoti iespējams, ka viņš uz Dāvidu turēja ļaunu prātu par attieksmi pret viņa mazmeitu Batsebu un viņas vīra Ūrijas slepkavību.

Izlasiet Efez. 2:19. Kā Rutes, Rāhabas un Ūrijas integrācija Israēlā stiprina mūsu pašu garīgo genealoģiju? Kā šī rakstvieta palīdz veidot izpratni, ka, neatkarīgi no pagātnes, mēs caur Kristu varam tikt pieņemti Dieva ģimenē?

KAS GAN IR VĀRDS?

Bībeles sarakstīšanas laika pasaulē vārdam bija liela nozīme. Vārds liecināja par cilvēka kultūras mantojumu un ticību vai arī norādīja uz vecāku novēlējumu bērnam. Bieži vien vārda nomaiņa liecināja par dzīves situācijas vai ticības izmaiņām.

Aplūkosim šādus Bībeles varoņu jaunos vārdus. Atzīmējiet vārdu maiņas iemeslus:

Ābrams (1. Moz. 17:5) _____

Jēkabs (1. Moz. 32:27,28) _____

Daniēls (Dan. 1:7) _____

Pēc Jēkaba nakts cīņas ar debesu vēstnesi viņš piedzīvoja, iespējams, krasāko vārda maiņu svētajā vēsturē. Viņš no „krāpnieka” (Jēkaba) kļuva par „viņš cīnās ar Dievu” (Israēlu), un visi viņa pēcteči kļuva par israēliešiem jeb Israēla bērniem.

Daniēla gadījumā vārda maiņa norisinājās citu iemeslu dēļ. Ķēniņš Nebukadnēcars vēlējās būt drošs, ka jaunie vergi zina, kurš ir galvenais. Zināmā mērā viņš arī vēlējās tiem „izskalot smadzenes”. Daniēla vārdu („Dievs ir mans soģis”) nomainīja uz Beltsacars („aizsargāt prinča dzīvību”). Tādējādi pagānu ķēniņš mēģināja noniecināt Daniēla saikni ar Dievu.

Batsebas vīra vārds bibeliskajā vēsturē nav nekas neparasts. Ķēniņa Hiskijas valdīšanas laikā pravietis vārdā Ūrija ziņoja par Dieva spriedumu Jeruzalemei (Jer. 26:20-23). Interesanti, ka Ūrijas vārds ebreju valodā var tikt tulkots „Kungs ir mana gaisma” vai „Kunga liesma”. Lai gan viņš piedzima kā hetietis, viņš izvēlējās piederēt Israēla Dievam. Ūrijas etniskā pagātne uzsver to, ka Dievs neskatās uz ārieni, bet pazīst katra sirdi. Tas, ka mūsu ģimenes locekļi draudzē ieņem svarīgus amatus vai mūsu senči bija augsti godāti, dievbijīgi cilvēki, Dieva priekšā mūs neizvirza labākā stāvoklī. Tāpat mūsu ģimenes vēsture vai pat personīgā vēsture neietekmē to, vai Dievs mūs pieņems.

Kristus, nomirstot par visu cilvēci, nojauca barjeras, kas valdīja cilvēku starpā (Gal. 3:28). Krusts visus Dieva priekšā padara vienādus; Kristus nomira par katru cilvēku, jo katrs Viņa acīs ir ļoti dārgs. Protams, zināmos laikos Dievs dažādām grupām devis īpašus uzdevumus un aicinājumus, bet tas nenozīmē, ka Dievam daži cilvēki ir vērtīgāki nekā pārējie. Krusts pierāda, ka tā nav.

PRINCIPIĀLS CILVĒKS

Bībeles stāstā Batseba parādās kā pasīva varone, un autors nekomentē viņas atbildību vai iesaistīšanos šajā notikumā. Tomēr, lai gan visā stāstījumā viņa ieņem šķietami pasīvu lomu, arī viņai nāksies par šo atgadījumu dārgi samaksāt. Viņas bērniņš nomira. Vienīgā reize, kad Batseba runā, ir, kad viņa Dāvidam nosūta ziņu, ka ir stāvoklī (2. Sam. 11:5). Dāvids izplānoja, ka, ja varētu panākt, ka Ūrija vismaz uz vienu vakaru atgrieztos mājās, varētu apgalvot, ka šis bērns ir no Ūrijas un neviens par Dāvida grēku neuzzinātu. Tādēļ Dāvids sūtīja pēc Ūrijas, kuram bija jāveic nogurdinošs apmēram 65 kilometru garš ceļš atpakaļ uz Jeruzalemi. Dāvids pēc nenozīmīgām sarunām Ūriju nosūtīja mājās, aizplīvuroti paziņojot, ka viņam jāpārguļ ar savu sievu (2. Sam. 11:8). Cenšoties izskatīties dāsns un ar pārlicību, ka šī situācija ir nokārtota, Dāvids Ūrijam uz mājām pat nosūtīja dāvanu. Bet, tā kā Ūrija bija principiāls cilvēks, ar viņu nevarēja manipulēt. Nākamajā rītā Dāvids uzzināja, ka Ūrija nakti pavadījis vārtos, kopā ar ķēniņa kalpiem. Dāvids strauji zaudēja kontroli pār situāciju. Dāvids vēlreiz lika pasaukt Ūriju. Viņš sāka satraukties un dusmoties. Ūrija atteicās sadarboties. Dāvids, kurš pats kādreiz tika uzskatīts par krietnu cilvēku, nespēja izprast Ūrijas pašcieņu un godaprātu.

Kas 2. Sam. 11:10-13 rakstīts par Ūrijas motīviem? Miniēt citus piemērus Bībelē, kad cilvēki rīkojās, izrādot tādu pašu cieņu un godaprātu? _____

Ūrijas atbilde liecina, ka viņš nebija tikai paviršs ticīgais, bet patiesi sevi identificēja ar Israēla Dievu un Viņa sekotājiem. Ūrija ticēja, ka ir nepareizi izmantot radušos situāciju personīgā labuma gūšanai. Dāvids, kurš reiz izrādīja pilnīgu uzticību ķēniņam Saulam (lai gan Sauls viņu vajāja), vairs nespēja saprast Ūrijas lojalitāti un uzticību.

Dāvids nolēma savīt nelietīgu intrigu. Viņš Ūriju tišuprāt piedzirdīja, tādējādi cenšoties sagraut Ūrijas principus. Interesanti, ka šādu intrigu izmantoja arī abas Lata meitas, un tas ir amoniešu, israēliešu pretinieki, ar kuriem viņi tobrīd cīnījās, tautas izcelsmes avots (1. Moz. 19:30-38). Neskatoties uz vājajām spriešanas spējām, arī dzērumā Ūrija atteicās kompromitēt savas ērtības un vēlreiz nakti pavadīja ar ķēniņa kalpiem.

2. Sam. 11. nodaļas ietvaros izlasiet Ps. 51. Ko no tā var mācīties par grēka, nožēlas un Dieva žēlastības būtību? _____

TURPMĀKIEM PĒTĪJUMIEM:

„Bibelē cilvēki nav daudz slavēti. Nav uzskaitītas gandrīz neviena – pat vislabāk jebkad dzīvojoša cilvēka – īpašības. Šai klusēšanai ir īpašs iemesls, mācība. Visas cilvēku labās īpašības ir Dieva dāvanas; viņi savus labos darbus veic tikai Dieva žēlastībā, caur Kristu. Tā kā viņi visu ir parādā Dievam, slava par viņu darbiem un rīcību pieder tikai Viņam; viņi ir vien instrumenti Viņa varenajās rokās. Turklāt visas Bībeles vēstures mācības norāda, ka cilvēku slavēt ir bīstami; jo, ja cilvēks zaudē apziņu, ka ir pilnīgi atkarīgs no Dieva, un uzticas vienīgi saviem spēkiem, viņš noteikti pakritīs. (..)

Mums visiem spēkiem ir neiespējami šajā sacensībā uzvarēt; viss, kas novērš domas no Dieva, kas veicina sevis slavēšanu vai atkarību tikai no sevis, pavisam noteikti sekmē mūsu pakļupšanu. Bībeles nolūks ir norādīt uz cilvēku spēku nepietiekamību un iedrošināt uzticēšanos dievišķajam spēkam.

Dāvīda krišanu veicināja tieši pašpārliecinātības un pašslavināšanas gars. Viņu ietekmēja arī glaimi un nemanāmie varas un luksusa vilinājumi. Ļaunumu sekmēja arī attiecību veidošana ar apkārtesošajām tautām. Saskaņā ar Austrumu valdnieku starpā valdošajām tradīcijām, ja noziegumu, par kuru pilsoņus sodīja, izdarīja ķēniņš, sods uz viņu neattiecās; ķēniņam nebija jāievēro likumi, kurus ievēroja visi viņa pavalstnieki. Tas viss mazināja Dāvīda apziņu par grēka postošo ļaunumu. Tā vietā, lai pazemīgi pašlaautos uz Dievu, viņš sāka pašlaulties uz savu gudrību un varu.” (Elena Vaita, „Conflict and Courage,” 177. lpp.)

JAUTĀJUMI PĀRDOMĀM:

1. Bībeles studiju grupās palūdziet, lai atsevišķi locekļi nosauc lomas vai amatus, kuros viņiem ir bijusi vara vai ietekme. Pārrunājiet, kā iespējams nodrošināties, lai šo varu vai amatu neizmanto savtīgos vai ļaunos nolūkos. Ja redzam, ka kāds nonācis šādā situācijā, pakļaujoties vēlmei izmantot savu autoritāti vai ietekmi savtīgos nolūkos, kā varam šim cilvēkam palīdzēt?

2. Iztirzājiet savas Bībeles studiju grupas etnisko, kultūru un sociālekonomisko sastāvu. Kā jūs grupā justos citu grupu locekļi vai cilvēki, kas nav draudzes locekļi? Ko jūs kā grupa varētu darīt, lai aizsniegtu „svešiniekus”?

3. Godīgo, uzticīgo, principiālo Ūriju nogalināja ķēniņš, kuram viņš uzticīgi kalpoja. Negodīgais, nodevīgais, krāpnieciskais Dāvīds ieguva par sievu skaistu sievieti un nodzīvoja vēl daudzus gadus. Pārrunājiet šos faktus.

4. Izlasiet kopīgi Ps. 51 un pārrunājiet, kas šajā tekstā mācīts par piedošanu. Kā varam iemācīties paši pieņemt piedošanu, ja esam pieļāvuši pat tādus grēkus kā Dāvīds?